

עושיין פסין פרק שני עירובין

כד.

עין משפט נר מצוה

טעיל לגבי רובה. והוי כאלו נזרע כולו: והוה ליה קרפף יוסר מניס סאסיס. ואע"ג דהוקף לדירה חשוב כלא הוקף לדירה דהא הוי כולו גינה וגינה לא מהני הוקף לדירה: דלא הוי. ההוא מיעוט דנזרע בית סאסיס דלא חשיב להבדל מן החצר ולהקרות לו סס לבדו: **אבל בית סאסיס.** נקרא קרפף שלן הוקף לדירה ואע"ג דאלו הוה באנפי נפשיה כבית סאסיס לא מיתסר הכא דנפרץ לחצר ואחר נפרצה לו קיימא לן דאסור לנטול מן מקרפף לחצר דהוי רשות הנפרצה למקום האסור לה ואסורין הרשויות זו לזו ואין מטלטלין לא צד זה ולא צד זה: **כמאן.** אמרי' דשתי רשויות נינהו: כרנבן. דלמיני עליה דר"ש צפ"ל כל גגות (קמח) פט. ואמרי כל חד וחד רשות לעלמו ואע"ג דליכא דיורין צדו דליסרו אהדדי אין מטלטלין מזה לזה: **לוקלא.** דלפילו המיעוט בית סאסיס דמיקרי קרפף כיון דכאנפי נפשיה שרי השתא נמי שרי ולא אסרי אהדדי דלילו היה מחילה צניינה הוה שרי לנטוליו מזה לזה כר"ש והשתא דנפרצו זה לזה לא נפרצו לרשות האסור לה אבל יותר מבית סאסיס נעשה כרמלית וזהא אפילו ר"ש מודה דאין מטלטלין מנחל לקרפף יותר מבית סאסיס שלן הוקף לדירה והכא דנפרצו זה לזה הרי כל אחד נפרץ למקום האסור לו: **אינצטלאום.** נטועין שורות שורות וגלא שצט לא ליה כר"ש והשתא דנפרצו זה לזה ויותר מבית סאסיס הוה הוקף לדירה ונטע אחרי כן: **קרפף יוסר מבית סאסיס שלן הוקף לדירה.** ואחרי כן צדא אלו דירה ואמרי' לקמן הוקף שלן לדירה ולצסוף פתח לו פתח דירת צדו לא מהני: **מיאד הוא עושה פורץ פרה יוסר מעשר.** דהוה כמי שאין לו מחילות וגודר וסומס אומה פירצה ומעמידה על עשר והוי כפתח ולצסוף הוקף לדירה שנפתחה לו דלעולם צעינן שיגדור יותר מעשר אמות דאי פריץ עשר לצד וגדרה לא חשיב ההוא היקף לשם דירה אלא כמי שעשה פתח לעד עשר לעולם הוה פתח: **אמה.** אלא קסמינה וגדרה ועוד פריץ אמה אלא קסמינה אמה החדשה וגדרה דלא פריץ אמות כאחד ולא גדר עשר אמות צדא אחת אלא מעט היה פורץ וגודר מיד: **עד ששלימו יוסר מעשר.** מי אמרינן כיון דלא פתח לא הוה אמת ולא גדר צדא אחת לא הוה היקף צדו לשם דירה או דילמא כיון דשטח מיהא הוה החידוש של היקף יותר מעשר חשיב היקף לשם דירה: **כל כלי צעלי צסיס.** לגבי כלי עץ תנינן לה צמסכת כלים (פ"ו מ"ב): **שיעורן כרמיוס.** לטהר מטומאתן אבל פחות מכאן חייס עליה ולא מצטיל ליה. שיעורן כרמיוס ניקב כמוליא ניקב מן טהור: **וחור וניקב.** אלא הסתימה: **וסיקנה.** הוא הקדין כי לא תיקנה נמי עדיין טמא מדרס הוא והא דנקט מיקנה לרבותא דלי לאו הכי תו לא איצטרין למימר נפקסה השניה וכו': (ט) טהור מן המדרס. דתו לא הוה כלי ולא חזי למדרס מלטמא תו אדם וכלים: **אבל כלי הוא דחוי לתשמיש אחריו** ועדיין טומאת מגע מדרס עליו שהרי צעט פרישתו (ט) מן הארון שעדיין הוא מדרס לקבל טומאה לטמא כלים קיבל טומאה מאביו והוי ראשון לטומאה ומטמא אולכין ומשקיין: **פניס חדוסי.** אין אונים הללו ממנו ומשניתקנו לא דרסן הוצו לטומאה הראשונה טהור שרי אין לו סנדל ראשון: **יום צד נג.** אלא מלאך: **כגון דין צד נג.** אדם גדול: **רובה שאחורי הצסיס.** ואין פתח הצית פתוח לה הוה מוקפת שלן לדירה ואי יותר מבית סאסיס היה אין מטלטלין צד אלא צארעב אמות: **ואם פתח לו פתח.** מן הצית: **פשיטא.** דצפתה ולצסוף הוקף שרי שהרי הוקף לשם פתח: **לא יריבא דאויס ציה צי דרי.** גרין אחר הצית קודם היקף הרחצה: **מחו**

לא אמרן אלא דלא הוי בית סאסיס. אע"ג דלרנבן קרפף פחות מבית סאסיס דינו כקרפף בית סאסיס (ד) לנטול ממנו לאחר משום דאין סנדל שיבו שלשה חילוקים בשלשה משהיון הכא לא אסר מיעוט הנזרע לרוב שאינו זרע צדא שפרץ לו צמלאו דכיון שהוה פחות מבית סאסיס לא חשיב צבטל לגבי רוב שאינו זרע אלא בית סאסיס חשיב טפי ולא צבטל וצמרע רובו אפי' לא הוי בית סאסיס אסור דצבטל (ט) לגבי רובו והוה כזרע כולו: **סנדל** שנפסקה וכו'. הוא הדין צלא תקנה נמי דטמא מדרס דאי שנפסקה פרחא לה טומאה תו לא הדרה לה דלא מלינו טומאה ישנה חוורת אלא צבטל מתכות כדמפרס צסוף פ"ק דצבת (ד' טו).

בטיל ליה לגבי רובה והוה ליה קרפף יותר מבית סאסיס ואסור אלא אי איתמר הכי איתמר הא מיעוטא שרי אמר רב הונא בריה דרב יהושע לא אמרן אלא דלא הוי בית סאסיס אבל בית סאסיס אסור כמאן כרנבן ורב ירמיה מדיפתי מתני לוקלא * הא מיעוטא שרי אמר רב הונא בריה דרב יהושע לא אמרן אלא בית סאסיס אבל יותר מבית סאסיס אסור כמאן כר"ש: **נטע רובו הרי הוא כחצר ומות:** אמר ר' יהודה אמר אבימי והוא שעשוין אצטבלאות ורב נחמן אמר * אע"פ שאין עשוין אצטבלאות מר יהודה אקלע לבי רב הונא בר יהודה חזנהו להנהו דלא עבידי אצטבלאות וקא מטלטלי בגוייהו אמר ליה לא סבר לה מר להא דאבימי אמר ליה אנא כרב נחמן סבירא לי אמר רב נחמן אמר שמואל קרפף יותר מבית סאסיס שלא הוקף לדירה כיצד הוא עושה פורץ בו פריצה יותר מעשר אהו ודודרו ומעמידו על עשר ומותר איבעיא להו פריץ אמה וגדר אמה * (ופריץ אמה וגדרה) עד שהשלימו ליותר מעשר מהו א"ל ד לאו היינו דתני * כל כלי בעלי בתים שיעורן כרמיוס ובעי חוקיה ניקב כמוציא זית וסתמו וחור וניקב כמוציא זית וסתמו עד שהשלימו למוציא רמון מהו וא"ל רבי יוחנן רבי שניתה לנו * (סנדל) שנפסקה אחת מאוניו ותיקנה טמא מדרס נפסקה שניה ותיקנה טהור (בה) מן המדרס אבל טמא מגע מדרס ואמרת עלה מאי שנא ראשונה דהא קיימא שניה שניה נמי הא * קיימא ראשונה ואמרת לן עלה פנים חדשות באו לכאן הכא נמי פנים חדשות באו לכאן * קרי עליה לית דין בר איגש איבא דאמרי כגון דין בר נש אמר רב כהנא רחבה שאחורי הבתים אין מטלטלין לא אלא בד' אמות ואמר רב נחמן * אם פתח לו פתח מותר למלטל בכלו פתח מותר ולא אמרן אלא שפתח ולצסוף הוקף הוקף פשיטא לא צריבא דאית ביה בי דרי מהו דתיבא אדעתא דבי דרי * עבדיה קמ"ל קרפף יותר מבית סאסיס שהוקף לדירה ונתמלא מים סבור רבנן למימר כזרעים דמו ואסיר אמר להו רב אבא * (אבוב) דרב בריה דרב משרשיא הכי אמרינן משמיה דרבא * מים כנטעים דמו ושרי אמר

מוסף רש"י הובא לקמן כד.

רבינו הגנאל

מרוכב(ת) כדו שהיא נישכר את הווית. לר' אליעזר יתור אם היה אורכה יתר על שנים כרחה אפילו אמה, אם היא מרובעת לא שרי לטלטלי בה. דכי (משכחת) [משתח] לה באיכסונה מוית לוית (ואסתחך) [ואסתחך] טפי מן שנים ברוחבה כר' גונתא בן אדמינן (דאמרו) לא היה לכס גבול לזה אמה (אר) גונת פיתא ורי אמה גונת פיתא לישבתי שבת. ואילו ר' יוסי דאמר אפילו אורכה כשנים כרחה (אפי' מרובע [שרין], דיליף ממשכן דהוא אורכו ק' אמה ורחבו נ' אמה, שנמצא אורכו מרובע בשנים ברוחבו אע"ג דאיכסונן טפי מן שנים כרחה שרי. כרב אחא דאמר המעביר ד' אמות ברשות הרבים אינו חייב עד שיעביר הן ואלכסונן. ואמר רב פפא בריק לן רבא עומר ברשות הרבים גבוה * (רובח) ד' מי בעינן הן ואלכסונן אי לא. שטמא מיהא דתני רב חנניא כזה יהיו כל שבועי שבת. ובהא אסיקא הלכתא כרבי עקיב והילכתא כר' יוסי ותרייהו לקולא דאפי' ארוך וקטין, ואפילו לא שיה שומריה ולא בית דירה שרי. נראה רובו וכו' אם אין הקרפף יותר מבית סאסיס והוקף לדירה אפי' נזרע כולו מותר לטלטל בו דהוי כחצר, אבל נטע אילנות בקרפף יותר מבית סאסיס שהוקף לדירה אפי' נטע כולו הרי הוא כחצר. קרפף יתר מבית סאסיס שהוקף לדירה אם ננטע רובו הרי הוא כחצר. פ"י לא אפקיה מתורת חצר דעבדי איושי דעבדי אילנות בחצו, ועדיין תורת חצר עליו. אבל אם נזרע ההקפה שהקפה לשם דירה לפיכך אמרו הרי הוא כחצר, ותנן לא אמרן בית סאסיס אלא בגינה ובקרפף אבל יתי מוכן אסור, והוה כיון שהיה יתר מבית סאסיס אסור. דהא זרעיתן אפקיה מכלל דירה. אמר רב הונא בריה דר' יהושע לא אמרו שבא זרעיתן ובלבד תורת הקפתו לדירה, אלא כוונת שווא יתר מבית סאסיס אבל בית סאסיס מותר (כריש) דתנן אחד גגות ואחד חצירות ואחד קרפפות לכלין ששבתו בתוכן ולא לכלים ששבתו בתוך הבית. ואקשינן לר' שמעון נמי אפילו בית סאסיס, כיון שנוזרע

רבינו הגנאל (המשך)
רובו בטיל ליה מיעוט לגבי רובו וחשיב כמי שלא הוקף לדירה כיון שזרעו, ליהוי כי קרפף יתר מבית סאסיס שלא הוקף לדירה, כשם שזרעיתן עשאתו כשהו כן תעשהו ביתר מבית סאסיס. אלא אי איתמר, הכי איתמר, הא נזרע מיעוטו שרי אמר רב הונא כו'. רב ירמיה מדיפתי מתני לה לקולא נזרע רובו הרי הוא כבניה ואסור. הא מיעוטו שרי, אמר רב הונא בריה דר' יהושע לא אמרו אלא בית סאסיס הוא יתר מבית סאסיס אפילו שלא נזרע אלא מיעוטו אסור (כמאן כרנבן. איצטבלאות עיקר המלה ארוות סוסים הוא בלשון יוני, ופירושו כי נטועין אילנות זה בצד זה כגון העמדת סוסים בתוך אורתייהם זה בצד זה. ואסיקא דאע"ג דאינה עשויה איצטבלאות מותר כרב נחמן. אמר רב נחמן אמר שמואל קרפף יתר מבית סאסיס שלא הוקף לדירה. פורץ בו פריצה יתר מעשר אמות, וחור וגודרו לשם דירה ודיו, וחשוב כאילו הקיפו כולו לשם דירה. וכן אם פריץ אמה וגדרה לשם דירה, פריץ אמה וגדרה לשם דירה עד שהשלים יתר מעשר אמות גדר לשם דירה, נעשה כאילו הוקף כולו לשם דירה ומותר לטלטל בכלו, ואפילו הוא בית א"ל כיון. כי הא דתנן כל כלי בעלי בתים שיעורן כרמיוס. כלומר אם ניקבו כמוציא רמון טהור. ובעי חוקיה ניקב כמוציא זית וסתמו וניקב כמוציא רמון מהו וא"ל רבי יוחנן רבי שניתה לנו * (סנדל) שנפסקה אחת מאוניו ותיקנה טמא מדרס נפסקה שניה ותיקנה טהור (בה) מן המדרס אבל טמא מגע מדרס ואמרת עלה מאי שנא ראשונה דהא קיימא שניה שניה נמי הא * קיימא ראשונה ואמרת לן עלה פנים חדשות באו לכאן הכא נמי פנים חדשות באו לכאן * קרי עליה לית דין בר איגש איבא דאמרי כגון דין בר נש אמר רב כהנא רחבה שאחורי הבתים אין מטלטלין לא אלא בד' אמות ואמר רב נחמן * אם פתח לו פתח מותר למלטל בכלו פתח מותר ולא אמרן אלא שפתח ולצסוף הוקף הוקף פשיטא לא צריבא דאית ביה בי דרי מהו דתיבא אדעתא דבי דרי * עבדיה קמ"ל קרפף יותר מבית סאסיס שהוקף לדירה ונתמלא מים סבור רבנן למימר כזרעים דמו ואסיר אמר להו רב אבא * (אבוב) דרב בריה דרב משרשיא הכי אמרינן משמיה דרבא * מים כנטעים דמו ושרי אמר

מוסף רש"י הובא לקמן כד.

רבינו הגנאל

תפשוט צעינן דהקומץ רצה (מנחת דף כד). דלא אמרינן שצד לה טומאה ולהר"ר טמוען מיינצ"א דמפרש דלא אמרינן שצד לה טומאה היכא דטומאה צא לו מגופו אתי שפיר ועוד ש' לומר דלאחון צא מגע מדרס ומדרס יחד כשתפרה לסנדל והסנדל צטל לאחון דאי אפשר להיות טומאה לזה צלא זה וכיון שצאו לה כאחד אין שייך לומר גביה שצד לה טומאה ורצ"א אומר דלא שייך גבי מגע פנים חדשות דלפילו נפסקו שמי אנוני ראי לקבל טומאה מגע אס מיהדו לתשמיש אחר ולא נתצטל מותר יחד מכאן דכל שעה ושעה מתקנו ודעמו לתשמיש צו אבל לנועלו אס נפסקו שמי אנוני אפילו מיהדו צבילה דעמו אלא כל אדם: **פשיטא** * א צריבא דאית ביה בי דרי. אררע נתמן דלמנר אס פתח צו פתח מותר לנטול פריץ דמפרש אררע צפתה ולצסוף הוקף ואהא פריץ פשיטא אבל אררע דמפרש לא אמרן לא פריץ דקמ"ל הוקף ולצסוף פתח לא מהני לאפוקי מהני אמוראי דלקמן (ד' כה) גבי אבזרניקי: **לא** כנטעים דמי. ומותר לטלטל (בבבול) (בבבול) (בבבול) מאן דעביד בחצירו בריכה של מים.

6 לפי הגהלה מן הסוגיא לרנבן אפילו בית סאסיס אסור ואולי טפי"ה ולי' נתמן כר"ש וכו' שהיה בגמי.

כט א ב מ"י פט"ו מהל' שבת הלכה ו טו"ש"ע א"ח ט"י שנת פט"ף ט: ל ג ד מ"י שם ה' ה טו"ש"ע שם ט"ז: לא ה מ"י פ"ו מהל' כל"ט הלכה ז: לב ו מ"י פ"ו שם הלכה יב: לג ז ח מ"י פט"ו מהל' שבת הלכה י טו"ש"ע א"ח ט"י שנת: לד ט מ"י שם הלכה ו טו"ש"ע א"ח ט"י שנת סעף יא:

רבינו הגנאל (המשך)

רובו בטיל ליה מיעוט לגבי רובו וחשיב כמי שלא הוקף לדירה כיון שזרעו, ליהוי כי קרפף יתר מבית סאסיס שלא הוקף לדירה, כשם שזרעיתן עשאתו כשהו כן תעשהו ביתר מבית סאסיס. אלא אי איתמר, הכי איתמר, הא נזרע מיעוטו שרי אמר רב הונא כו'. רב ירמיה מדיפתי מתני לה לקולא נזרע רובו הרי הוא כבניה ואסור. הא מיעוטו שרי, אמר רב הונא בריה דר' יהושע לא אמרו אלא בית סאסיס הוא יתר מבית סאסיס אפילו שלא נזרע אלא מיעוטו אסור (כמאן כרנבן. איצטבלאות עיקר המלה ארוות סוסים הוא בלשון יוני, ופירושו כי נטועין אילנות זה בצד זה כגון העמדת סוסים בתוך אורתייהם זה בצד זה. ואסיקא דאע"ג דאינה עשויה איצטבלאות מותר כרב נחמן. אמר רב נחמן אמר שמואל קרפף יתר מבית סאסיס שלא הוקף לדירה. פורץ בו פריצה יתר מעשר אמות, וחור וגודרו לשם דירה ודיו, וחשוב כאילו הקיפו כולו לשם דירה. וכן אם פריץ אמה וגדרה לשם דירה, פריץ אמה וגדרה לשם דירה עד שהשלים יתר מעשר אמות גדר לשם דירה, נעשה כאילו הוקף כולו לשם דירה ומותר לטלטל בכלו, ואפילו הוא בית א"ל כיון. כי הא דתנן כל כלי בעלי בתים שיעורן כרמיוס. כלומר אם ניקבו כמוציא רמון טהור. ובעי חוקיה ניקב כמוציא זית וסתמו וניקב כמוציא רמון מהו וא"ל רבי יוחנן רבי שניתה לנו * (סנדל) שנפסקה אחת מאוניו ותיקנה טמא מדרס נפסקה שניה ותיקנה טהור (בה) מן המדרס אבל טמא מגע מדרס ואמרת עלה מאי שנא ראשונה דהא קיימא שניה שניה נמי הא * קיימא ראשונה ואמרת לן עלה פנים חדשות באו לכאן הכא נמי פנים חדשות באו לכאן * קרי עליה לית דין בר איגש איבא דאמרי כגון דין בר נש אמר רב כהנא רחבה שאחורי הבתים אין מטלטלין לא אלא בד' אמות ואמר רב נחמן * אם פתח לו פתח מותר למלטל בכלו פתח מותר ולא אמרן אלא שפתח ולצסוף הוקף הוקף פשיטא לא צריבא דאית ביה בי דרי מהו דתיבא אדעתא דבי דרי * עבדיה קמ"ל קרפף יותר מבית סאסיס שהוקף לדירה ונתמלא מים סבור רבנן למימר כזרעים דמו ואסיר אמר להו רב אבא * (אבוב) דרב בריה דרב משרשיא הכי אמרינן משמיה דרבא * מים כנטעים דמו ושרי אמר

6 לפי הגהלה מן הסוגיא לרנבן אפילו בית סאסיס אסור ואולי טפי"ה ולי' נתמן כר"ש וכו' שהיה בגמי.